

ÖZET: Toplu Taşıma Hizmetlerinin Yaptırılması Hk.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-2289319

25.11.2021

Konu : (GÖRÜŞ) Toplu Taşıma Hizmetlerinin
Yaptırılması Hk.

... BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
(... GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)
(Ulaşım Planlama Dairesi Başkanlığı)

- İlgi : (a) 26.10.2020 tarihli ve 9443 sayılı yazınız.
(b) 30.11.2020 tarihli ve 247347 sayılı cevabi yazınız.
(c) 08.07.2021 tarihli ve 27245 sayılı yazınız.
(d) 12.10.2021 tarihli ve 42455 sayılı yazınız.

İlgi (a), (c) ve (d) yazılarda özetle; Belediyeniz sınırları içinde bulunan gerçek ve tüzel kişi ile kooperatif üyesi taşımacıların araçlarıyla yürütmekte olduğu taşımacılık hizmetinin 5393 sayılı Kanun'un 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi, 5216 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (p) bentleri ile ikinci fıkrası kapsamında; "güzergâh izin belgesine" sahip "yerelde kurulmuş taşımacılara" ... Büyükşehir Belediyesi Meclisi kararı ile belirlenecek hatlarda toplu taşıma hizmetlerinin işlettirilmesi işinin, Belediyeniz ve taşımacı arasında yapılacak bir protokol ile yürütülmesi ve yapılacak protokol ile taşımacılara, toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlanacaklara ilişkin gelir desteği ödemelerinin yapılıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımızın görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde;

"Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır: Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek." hükmü,

Aynı fıkranın (p) bendinde;

"Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettirilmesine karar vermek." hükmü,

Mezkûr maddenin ikinci fıkrasında;

"... Büyükşehir belediyeleri, birinci fıkranın (p) bendinin ikinci cümlesinde yer alan kriterler esas alınarak büyükşehir belediye meclisi kararıyla belirlenen yerlerdeki toplu taşıma

hatlarının işletmesinin o bölgede kurulu taşıma birlik veya kooperatiflerinden temin edilmesine karar verebilir. Bu durumda ihaleye katılacaklarda ve kullanılacak taşıma araçlarında aranacak şartlar belediyelerce belirlenir. Taşıma birlik veya kooperatiflerine, belediye bütçelerinden toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlanacaklara ilişkin gelir desteği ödemeleri yapılabilir.” hükmü,

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde;

“Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek.” hükmünü, (p) bendi “Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergahlarını belirlemek, durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek” hükmünü, beşinci fıkrası ise “Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.” hükmü,

Mezkûr Kanununun 67 nci maddesinde;

“Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.” hükmü,

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun “Kapsam:” başlıklı 1 inci maddesinde;

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.

...” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 30.11.2020 tarihli ve 247347 sayılı cevabi yazımıza ek olarak ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak büyükşehir belediye meclisi kararıyla belirlenen yerlerdeki toplu taşıma hatlarının işletmesinin o bölgede kurulu taşıma birlik veya kooperatiflerinden temin edilmesine karar verilebileceği, sürecin ihale mevzuatı çerçevesinde yürütülmesi gerektiği, ihaleye katılacaklarda ve kullanılacak taşıma araçlarında aranacak şartların belediyelerce belirleneceği; taşıma birlik veya kooperatiflerine, belediye bütçelerinden toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlanacaklara ilişkin gelir desteği ödemeleri yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür